

VERKLARENDE LIJST VAN SOORT- EN
VARIETEITSNAMEN DER IN NEDERLAND
GEKWEekte CRATAEGI

DOOR

H. W. RENKEMA EN H. J. VENEMA

Gelukkig is nog geen der Nederlandsche kweekers gedaald tot het stadium, waarin hij in zijn prijscourant in plaats van wetenschappelijke namen Nederlandsche namen gebruikt ten bate van een gemakzuchtig publiek. Natuurlijk zijn er geen bezwaren tegen het gebruik van Nederlandsche namen, welke van oudsher hier gangbaar zijn, zooals b.v. Hollandsche Linde, Wintereik, Zachtharige Berk, Sleedoorn, Vuilboom. Maar het maken van Nederlandsche namen door sommige schrijvers voor planten, die alleen een wetenschappelijken naam bezitten, omdat de leek dergelijke wetenschappelijke namen „zoo moeilijk” vindt, moet toch ernstig afgekeurd worden. We meenen dat het gebruik van wetenschappelijke namen gemakkelijker wordt, wanneer men haar afleiding en beteekenis kent.

Wij waren met ons werk bijna klaar, toen het grootsch opgezette „Verklarend Woordenboek der wetenschappelijke namen van de in Nederland en Nederlandsch-Indië in het wild groeiende en in tuinen en parken gekweekte varens en hogere planten” van de hand van Dr C. A. BACKER verscheen. In het voorbericht van den schrijver staat veel, wat ook van toepassing is op onze lijst. Slechts twee regels willen we hier citeeren. Schrijvende over de beteekenis van het gebruik der — meestal aan het Latijn of Grieksch ontleende — wetenschappelijke plantennamen zegt de auteur, dat „door het bezigen der wetenschappelijke plantennamen, waarin zeer vaak eigenschappen der plant zijn neergelegd, namen, welke geen twijfel toelaten, gedachtenwisseling, ook met buitenlanders, mogelijk maken, en de literatuur, ook uitheemsche, ontsluiten.” Een dergelijk boek en ook onze lijst, het zij in alle bescheidenheid gezegd, heeft nog een ander doel, nl. „het dankbaar bewaren der gedachtenis van lieden, welke zich voor de botanische wetenschap verdienstelijk hebben gemaakt. Vele planten zijn genoemd naar personen, hetzij beroepsbotanici, hetzij amateurs, welke zeer dikwijls goed en doorgaans belangeloos verzamelwerk hebben verricht. Nu is het beschamend leerzaam te ervaren, hoe onbekend deze personen gebleven zijn bij, of hoe spoedig zij zijn vergeten geworden door het

ontwikkeld publiek, dat zich met het leeren kennen van planten bezig houdt" ¹⁾).

De lijst spreekt overigens voor zichzelf. Zij bevat naast soort- en variëteitsnamen, welke in de hedendaagsche Nederlandsche catalogi aangetroffen worden, ook die, welke onze vroegere kweekers in hun prijscouranten gebruikten, dat wil dus zeggen ook de foutieve namen. Wij achtten het niet ondienstig ook den juisten klemtoon aan te geven. Al staat het aan deze lijst bestede werk niet direkt in verband met de revisie der in Nederland gekweekte *Crataegi*, zoo vertrouwen wij toch, dat zij zal bijdragen tot een juister begrip en uitspraak der hier behandelde namen.

We hebben gemeend een lijst van de talrijke bronnen, waaraan we onze gegevens ontleend hebben, achterwege te moeten laten.

Crataegus van Gr. *kratos*, kracht en *agein*, bezitten; een reeds in de oudheid bekend plantengeslacht, zoo genoemd wegens de hardheid van het hout, wellicht ook wegens de als wapens dienende doornen.

acerifolia van *Acer* (Aceraceae) en Lat. *folium*, blad: met bladeren als die van een *Acer acuminata* van Lat. *acumen*, spits, top: toegespitst (h.b.o. het blad).

acutiloba van Lat. *acutus*, spits en *lobus*, lob: met spitse lobben (h.b.o. het blad).

aestivus van Lat. *aestivus*, zomersch: in den zomer vrucht dragend.

alba plena van Lat. *albus*, wit en *plenus*, vol: met witte gevulde bloemen.

alnifolia van *Alnus* (Betulaceae) en Lat. *folium*, blad: met bladeren als die van een *Alnus alpina* van Lat. *Alpes*, de Alpen: op de Alpen, op het hooggebergte groeiend.

altica: van het Altaigebergte (een bergstelsel op de zuidgrens van Aziatisch Rusland).

altissima overtr. trap van Lat. *altus*, hoog: zeer hoog (h.b.o. den habitus).

ambigua van Lat. *ambiguere*, twijfelen: twijfelachtig (h.b.o. de soort).

amygdalifolia van *Amygdalus*, amandelboom en Lat. *folium*, blad: met bladeren als die van een amandelboom.

anomala van Gr. voorv. *an*, niet en *homalos*, gelijkmatig: onregelmatig, afwijkend (h.b.o. de meeldraden: Cr. *anomala* is de eenige uit de Mollisgroep, die roode meeldraden heeft).

apiifolia van *Apium* (Umbelliferae) en Lat. *folium*, blad: met bladeren als die van *Apium*, Selderij (door vele auteurs ten onrechte *peterseliebladige Crataegus* genoemd).

aprica van Lat. *aperire*, openen, blootstellen: aan de zon blootgesteld, zombeminnend (h.b.o. de hoogte, waarop deze Cr. voorkomt, 1500–3500 voet boven zee).

arborescens van Lat. *arborescere*, een boom worden: een duidelijken stam krijgend.

arbutifolia van *Arbutus* (Ericaceae) en Lat. *folium*, blad: met bladeren als die van een *Arbutus*.

argentea van Lat. *argentum*, zilver: zilverwit (h.b.o. het blad).

argenteo-variegata van Lat. *argenteus*, zilverwit en *variegare*, bont maken: wit gevlekt (h.b.o. het blad).

¹⁾ Tijdens het ter perse gaan van het Jaarboek ontvingen we: H. P. BROWN, *Trees of Northeastern United States*, The Christopher Publishing House, Boston 1938, waarin opgenomen is een bijdrage van C. C. FORSAITH en A. REHDER, getiteld: *Derivation of the Names of Trees*. Zij komen tot de conclusie „that no small amount of history is bound up in the names of trees, and those who are competent to make a real study of the problem may be able to clear up many disputed points as to prehistoric migrations, conquests, lines of trade, and other ethnological problems”.

Aria: Gr. naam van Theophrastus voor *Sorbus Aria*, de Meelbes.

arkansána: uit Arkansas, U.S.A. Deze Cr. ontstond in het Arnold Arboretum uit zaad, in 1883 verzameld bij Newport in Arkansas.

Arnoldiána naar James Arnold (1781-1868), koopman te New Bedford, die een som van 100.000 dollar legateerde, waarvan het Arnold Arboretum is gesticht. (In de Handlist van Kew, 1934, ten onrechte met een kleine beginletter geschreven).

Arónia: oude soortnaam van *Mespilus*.

asplesiifólia van *Asplenium* (Polypodiaceae) en Lat. *folium*, blad: met bladeren als die van een *Asplenium*.

atrofúsca van Lat. *ater*, dofzwart en *fuscus*, donkerbruin: zwartbruin (h.b.o. de vrucht).

atorúbens van Lat. *ater*, zwart en *rubere*, rood zijn: donkerrood (h.b.o. de vruchten).

áurea pícta van Lat. *aureus*, van goud en *pingere*, bonte afwisseling in iets brengen: goud gevlekt (h.b.o. de bladeren).

áureo-variegáta van Lat. *aureus*, goudkleurig en *variegare*, bontmaken: geel gevlekt (h.b.o. het blad).

auriculáta van Lat. *auricula* (verkl.w. van *auris*, oor): van oortjes voorzien, geoord (h.b.o. den vorm der steunblaadjes).

Azarólus van het arabische *azzarur*, een wilde appel.

báccis álbus van Lat. *bacca*, bes en *albus*, wit: met witte vruchten.

berberifólia van *Berberis* (Berberidaceae) en Lat. *folium*, blad: met bladeren als die van een *Berberis*.

betulifólia van *Betula* (Betulaceae) en Lat. *folium*, blad: met bladeren als die van een *Betula*.

bipinnatífida van Lat. *bis*, tweemaal, *pinnatus*, gevind en *findere*, splijten: dubbelvinspletig (h.b.o. het blad).

Bretschneidéri naar EMIL BRETSCHNEIDER, 1833-1901, medicus-botanicus, geneesheer bij het Russische gezantschap te Peking, die op zijn reizen vele planten verzamelde en naar Europa zond, schrijver o.a. van de History of European Botanical Discoveries in China.

brevispína van Lat. *brevis*, kort en *spina*, doorn: met korte doornen.

califórnica van het Spaansche *caliente fornalla*, gloeiende oven: Californisch.

canadénsis: afkomstig van Canada. Deze Cr. werd in 1899 in de provincie Quebec gevonden.

Cánbyi naar William Marriott Canby (1831-19. .), zakenman en plantenverzamelaar in de Vereenigde Staten, die groote herbaria bijeenbracht voor wetenschappelijke instellingen.

cándida (Lat.): helderwit (h.b.o. de bloemen).

capitáta van Lat. *caput*, hoofd: tot hoofdjes vereenigd (h.b.o. de bloemen).

carolinídna: afkomstig van Carolina (O.kust van N. Amerika).

Carriérei naar Elie Abel Carrière (1816-1896), langen tijd redacteur van de Revue Horticole, schrijver van vele tuinbouwkundige werken (zie verder H. J. VENEMA, Meded. Arboretum I, p. 18 e.v., 1935).

Celsiána naar FRANÇOIS CELS (1771-1832), zoon van J. M. CELS, eigenaar van een groote boomkweekerij, waarin hij tal van nieuwe planten invoerde, waarvan een aantal door VENTENAT is beschreven. Een Cr. uit van CELS ontvangen zaad ontstaan, noemde SCHRADER Cr. Celsiana.

champlainénsis naar de Champlain vallei, Vermont, waar deze *Crataegus* in 1899 gevonden werd.

Charles X naar Karel X (1757-1836) van 1834-1830 koning van Frankrijk.

chinénsis: afkomstig uit China.

chlorocrpa van Gr. *chloros*, geelgroen en *karpos*, vrucht: met geelgroene vruchten.

chlorosárca van Gr. *chloros*, geelgroen en *sarks*, vleesch: met geelgroen vruchtvleesch.

coccinea van Lat. *coccum*, cochenilleschildluis, de daaruit vervaardigde verf: scharlakenrood (h.b.o. de vruchten).

coccinioides: gelijkende op *coccinea*.
cognáta van Lat. *com*, samen en (*g*)*natus*, geboren: verwant, op een andere soort gelijkend (nl. op *Cr. pruinosá*).
collína van Lat. *collis*, heuvel: op heuvels groeiend.
coloráta van Lat. *colorare*, bruin kleuren: gebruint (h.b.o. het roodbruine jonge loof).
compácta van Lat. *compingere*, samenvoegen: opeengedrongen, dicht (h.b.o. den habitus).
concdáta wschl. foutief voor *cuneata* (zie H. J. VENEMA, Meded. Arboretum II, p. 16, 1936).
conjuncta van Lat. *conjungere*, samenbinden: vereenigd (waarop deze naam betrekking heeft is zelfs uit de oorspronkelijke beschrijving niet op te maken).
constantinopolitána van Gr. *Konstantinou polis*, stad van Constantijn (den Grooten): afkomstig van Constantinopel (zie ook H. J. VENEMA, Meded. Arboretum II, p. 12 en 17, 1936).
corallína van Lat. *corallum*, bloedkoraal: koraalrood (h.b.o. de vruchten).
cordáta van Lat. *cor*, hart: hartvormig (h.b.o. den bladvoet).
coronária van Lat. *corona*, krans: kransen dragend (h.b.o. den stand van de bloemen aan den schermvormigen tros).
corymbósa van Lat. *corymbus*, tuil: tuilen dragend.
crenuláta van Lat. *crenula* (verkl.w. van *crena*, insnijding): fijn gekarteld (h.b.o. de bladeren).
crudélis van Lat. *crudus*: ruw, wreed (h.b.o. de doornen, die tot 10 cm lang kunnen zijn en in het midden weer gedoornd).
crus-gállí van Lat. *crus*, poot en *gallus*, haan: hanepoot (h.b.o. de takken met hun kromme doornen).
cunedáta van Lat. *cuneare*, wigvormig maken: wigvormig (h.b.o. den bladvoet).
cuneifórmis van Lat. *cuneus*, wig en *forma*, gedaante: wigvormig (h.b.o. de bladeren).
cyanophylla van Gr. *kuaneos*, blauw en *phyllon*, blad: met blauwgroene bladeren.
decussáta van Lat. *decussare* (decem = tien), verdeelen in den vorm van een X (h.b.o. den stand van de bladlobben ten opzichte van de hoofdnerf).
dentáta van Lat. *dens*, tand: getand (h.b.o. de bladeren, die scherp getand zijn).
Dippeliána naar LEOPOLD DIPPEL (1827-1914), hoogleraar in de Plantkunde aan de Technische Hoogeschool te Darmstadt en directeur van den botanischen tuin aldaar, schrijver van o.a. *Handbuch der Laubholzkunde*.
Douglásii naar DAVID DOUGLAS (1799-1841), plantenverzamelaar, die dezen *Cr.* ontdekte in het dal van den beneden-Colorado en in 1826 naar den tuin van de Horticultural Society zond, waar hij 10 jaar later bloeide.
Downingi naar CHARLES DOWNING (1802-1885) schrijver van „*Fruits and Fruit Trees of America*“.
dsungdríca naar Dsoengarije, in het N.W. van Midden-Azië, den overgang vormend tusschen Mongolië en de Siberische vlakte.
dúlcis (Lat.): zoet (h.b.o. de vruchten).
Dunbári naar JOHN DUNBAR, tijdgenoot, directeur van de parken te Rochester, die Sargent opmerksaam maakte op de *Crataegi*, voorkomende in het dal van de Genesee rivier.
durobrivénsis naar Durobrivis, oude naam voor Rochester (Z.O. van Londen). Een gelijknamige stad ligt aan den Z. oever van het Ontario meer en hiernaar is deze *Crataegus* genoemd.
édulis van Lat. *edere*, eten: eetbaar (h.b.o. de vruchten).
Egglestóni naar WILLARD WEBSTER EGGLESTON, tijdgenoot, plantkundige aan het Bureau of Plant Industry, Washington, Columbia, die de plant in 1899 vond in Vermont.
élegans van Lat. *eligere*, uitzoeken: uitgezocht, sierlijk (h.b.o. het blad).

elliptica van Lat. *ellipsis*, ellips: ellipsvormig (h.b.o. het blad).

Ellwangeriana naar GEORGE ELLWANGER (1816–1906), kweeker te Rochester, U.S.A., die deze plaats tot het tuinbouwcentrum van Amerika maakte.

elongata van Lat. *elongare*, verwijderen, verlengen; botanisch: lang en smal (h.b.o. den bladsteel).

Engelmanni naar GEORGE ENGELMANN (1809–1884), die de plant vond bij Kimmswick aan de monding van de Maramec Rivier.

eriocarpa van Gr. *erion*, wol en *karpos*, vrucht: met wollig behaarde vruchten.

fastigata van Lat. *fastigium*, top: zóó vertakt, dat de toppen der takken alle ongeveer in één vlak liggen.

fecunda van Lat. *fecundus*, vruchtbaar: veel vruchten dragend.

ferox (Lat.): woest uitzierend (h.b.o. de vele, in bundels staande, doornen).

fertilis van Lat. *ferre*, dragen, voortbrengen: veel vrucht dragend.

festiva van Lat. *festus*, feestelijk versierd: bevallig (h.b.o. de veel- en grootbloemige trossen).

filicifolia van Lat. *filius*, varen en *folium*, blad: met bladeren als die van een varen.

Fischeri naar ALEXANDER ALEXANDROWITSCH FISCHER VON WALDHEIM (tijdgenoot), professor te St Petersburg, die door REGEL in Turkestan van 1876–1880 verzameld materiaal naar SCHNEIDER zond.

fissa van Lat. *findere*, splijten: gespleten (h.b.o. het blad).

flabellata van Lat. *flabellum*, waaier: met waaievormige bladeren (h.b.o. de bladeren in den knoptoestand).

flava van Lat. *flavus*, goudgeel, blond: lichtgeel (h.b.o. de vruchten).

flexuosa van Lat. *flexus*, bocht: vol bochten (h.b.o. de takken, die zig-zag gebogen zijn).

flóre candido álbo van Lat. *candidus*, helder wit en *albus*, wit: met helderwitte bloemen.

flóre dúplici van Lat. *duplex*, dubbel: met dubbele bloemen.

floribunda (Lat.): rijk bloeiend.

foliis aureis van Lat. *folium*, blad en *aureus*, van goud: met goudgele bladeren.

foliis aureis pictis: als voren; *pictus* van Lat. *pingere*, teekenen: met goudgeel gevlekte bladeren.

foliis tricoloribus van Lat. *folium*, blad en *tricolor*, driekleurig: met driekleurige bladeren.

foliis variegatis van Lat. *folium*, blad en *variegare*, bont maken: met gevlekte bladeren.

Fontanesiana naar RÉNÉ LOUCHE DESFONTAINES (1752–1833), hoogleraar in de plantkunde en directeur van den Jardin des Plantes te Parijs, schrijver van o.a. *Flora Atlantica*.

Forbesae naar EVELYN FORBES, thans Mevr. JOHN E. THAYER, ijverig verzamelaarster en kenster van *Crataegi*, die in de streek waar zij geboren werd, Worcester, Mass., in 1901 en 1902 verscheidene, waaronder deze naar haar genoemde, *Crataegi* verzamelde.

fructu atro rubro van Lat. *ater*, zwart en *ruber*, rood: met zwartroode vruchten.

fructu flavo van Lat. *flavus*, geel: met gele vruchten.

fructu lúteo van Lat. *lutum*, wouw, plant waaruit gele kleurstof vervaardigd werd: met gele vruchten.

fructu nigro van Lat. *niger*, zwart: met zwarte vruchten.

fructu rubro van Lat. *ruber*, rood: met roode vruchten.

georgiana: uit Georgia (N.-Am.).

Gireoudii naar FRIEDRICH AUGUST HERMANN GIREOUD (1821–1896), eerst leider van de kweekerij van Nauen in Berlijn, van 1862 af chef van het hertogelijk park van Sagan in Silezië.

glabra van Lat. *glaber*, kaal (h.b.o. het blad).

glandulosa van Lat. *glandula*, klier: met klieren bezet (h.b.o. de bladstelen en steunblaadjes).

globosa van Lat. *globus*, bol: bolvormig (h.b.o. den habitus).

- gloriosa* van Lat. *gloria*, roem, eer: heerlijk, pralend.
- graeca* (Lat.): grieksch.
- granatensis*: afkomstig van Granada, een provincie van Spanje.
- grandiflora* van Lat. *grandis*, groot en *flos*, bloem: met groote bloemen.
- grignonensis* (foutief gregoriensies) naar Grignon, waar in het Arboretum van de Ecole nationale deze Cr. in 1873 ontvangen werd uit de kweekerij van LEROY te Angers onder den naam Cr. *Azarolus* varietas.
- grossulariaefolia* van *Grossularia* (Saxifragaceae) en *folium*, blad: met bladeren als die van een *Grossularia*.
- Gumperti* (foutief Gumperi, Gumpertii) naar P. J. GUMPPER, kweeker te Stuttgart, die deze plant omstreeks 1850 won.
- Gumperti bicolor* van Lat. *bi*, dubbel en *color*, kleur: tweekleurig (h.b.o. de bloem, waarvan de kroonbladen tweekleurig zijn, wit met rozen rand).
- Gumperti versicolor* van Lat. *versare*, aan iets een wending geven en *color*, kleur: in verschillende kleur voorkomend (h.b.o. de bloem).
- Harbisoni* naar THOMAS GRANT HARBISON (1862-1936), plantenverzamelaar van het Biltmore Herbarium.
- Heldreichii* naar THEODOR VON HELDREICH (1882-1902), directeur van den botanischen tuin te Athene.
- Henryi* naar AUGUSTINE HENRY (1857-1930), medicus, een van de meest succesvolle verzamelaars in China, later hoogleeraar te Dublin, die de plant in Yunnan vond.
- heterophylla* van Gr. *heteros*, ander, verschillend en *phyllon*, blad: met onderling verschillende bladeren.
- hiemalis* van Lat. *hiems*, winter: wintersch (h.b.o. de bladeren, die tot in December blijven).
- Holmesiana* naar JOSEPH AUSTIN HOLMES, hoogleeraar in de geologie en natuurlijke historie aan de Universiteit van N.-Carolina, thans directeur van den geologischen dienst van dien staat.
- horizontalis* van Gr. *horizon*, gezichtseinder: horizontaal afstaand (h.b.o. de takken).
- horrida* van Lat. *horrere*, borstelig zijn: stekelig, gedoornd (h.b.o. de talrijke, korte, in bundels staande doornen).
- Hostii* naar NICOLAUS THOMAS HOST (1761-1834), lijfarts van FRANZ I van Oostenrijk, directeur van den keizerlijken tuin te Schönbrunn en schrijver over de flora van Oostenrijk-Hongarije.
- incisa* van Lat. *incidere*, insnijden: ingesneden (h.b.o. het blad).
- indentata* van Lat. *in* (ontk. voorv.) en *dentatus*, getand: ongetand (h.b.o. het blad).
- indica* van Lat. Indus, Indiër: Indisch.
- inermis* van Lat. *in* (ontk. voorv.) en *arma*, wapenen: zonder wapenen, ongedoornd.
- insperda* van Lat. *in* (ontk. voorv.) en *sperare*, verwachten: onverwacht (h.b.o. de vondst van dezen Cr., die wat bladdikte betreft, de schakel vormt tusschen de twee secties van de *Tomentosa*-groep).
- integrifolia* van Lat. *integer*, gaaf en *folium*, blad: met ongesneden bladeren.
- intricata* van Lat. *intricare*, in de war maken: verward, dooreengeward (h.b.o. den habitus).
- Inzengae* (foutief *insegnae*) naar GUISEPPE INZENGA, omstreeks 1850 professor in de botanie te Palermo.
- irrasa* van Lat. *irrasus*, ongeschoren (h.b.o. de lange bladbehaving).
- Jackii* naar Prof. JOHN GEORGE JACK (tijdgenoot) van het Arnold Arboretum, die dezen Cr. in 1900 in Quebec vond.
- Jonesae* naar BEATRIX JONES, de eerste Amerikaansche, die het beroep van tuinarchitect uitoefende en SARGENT op dezen Cr. opmerkzaam maakte.
- jozana* naar de plaats Jô-san (Jozan), op het schiereiland Korea, waar deze Cr. door den missionaris FAURIE gevonden werd.

- kermésina* van Perzisch *qirmiz*, cochenilleschildluis (waarvan het wijfje een roode kleurstof voortbrengt, waaruit karmijn of kamoziijn wordt bereid): karmozijn rood, blauwachtig rood (h.b.o. de bloem).
- Korolkówi* naar NIKOLAI IWANOWITZSCH KOROLKOW (1838-?), gouverneur van Fergana (een deel van Turkestan), die in de door hem bestuurde provincie planten verzamelde, waaronder dezen naar hem genoemden *Crataegus*, waarvan hij in 1879 zaad zond aan het Museum d'Histoire Naturelle de Paris.
- kulingénsis* naar de plaats Kuling in de prov. Kiangsi (China), waar deze Cr. in 1907 gevonden werd.
- lacínidta* van Lat. *lacinia*, slip: in slippen verdeeld (h.b.o. het blad).
- Lalándii* naar Lalande, kweker te Angers, in wiens kweekkerij deze plant uit zaad ontstaan is.
- Lambertiána* waarschijnlijk naar AYLMEER BOURKE LAMBERT (1761-1842), medeoprichter en van 1796 tot zijn dood voorzitter van de Linnean Society te Londen, die een zeer rijk herbarium bezat en o.a. de groote monografie over *Pinus* schreef (zie ook H. W. RENKEMA in Med. L.H.S., dl. 32, 1928 en in Journ. Linn. Soc., vol. 48, 1930).
- lanuginósa* van Lat. *lanugo*, wol: wollig (h.b.o. de beharing van de bladonderzijde).
- Laurentidána* naar de St Laurence Rivier in Quebec, waar deze Cr. werd gevonden.
- Láyii* naar GEORGE TRADESCANT LAY († 1845), een van de twee plantenverzamelaars, toegevoegd aan de reis van Capt. BEECHY van 1825-1828 naar verschillende deelen van de wereld, later Britsch consul te Canton, schrijver van vele, ook op botanisch gebied belangrijke, artikelen over China.
- Leedna* naar JAMES LEE (1715-1795), die tezamen met LOUIS KENNEDY (1775-1818) in 1760 de kweekkerij stichtte te Hammersmith, die weldra de belangrijkste van de wereld was. Zij waren de eersten die verschillende N.-Amerikaansche planten in Engeland kweekten. In hun kweekkerij werd deze Cr. uit zaad gewonnen.
- Lettermánni* naar GEORGE WASHINGTON LETTERMAN († 1884), belangrijk onderzoeker op het gebied van de verspreiding der N.-Amerikaansche woudboomen, die dezen Cr. in 1882 ontdekte in Missouri.
- leucophlóeos* van Gr. *leukos*, wit en *phloios*, bast: met witte schors.
- leucophyllos* van Gr. *leukos*, wit en *phullon*, blad: met witte bladeren.
- limária* van Lat. *limus*, slijk: zich naar het slijk uitstrekkend (h.b.o. de standplaats in bosschen aan de oeverlanden van den Red River, Arkansas).
- linedris* van Lat. *linea*, lijn: lijnvormig (h.b.o. de bladeren).
- lobáta* van Lat. *lobus*, lob: gelobd (h.b.o. de bladeren).
- lobuláta* van Lat. *lobulus* (verkl. w. van *lobus*, lob): van lobjes voorzien (h.b.o. de bladeren).
- longispína* van Lat. *longus*, lang en *spina*, doorn: met lange doornen.
- lúcida* van Lat. *lucere*, licht geven, glanzen: glanzend (h.b.o. de bladeren).
- lucórum* 2e nv. mv. van Lat. *lucus*, woud: in wouden groeiend.
- macracántha* van Gr. *makros*, lang en *akantha*, doorn: met lange doornen.
- macrodrpa* van Gr. *makros*, lang en *karpos*, vrucht: met groote vruchten.
- májor* vergr. trap van Lat. *magnus*, groot: grooter (dan gewoonlijk) (h.b.o. de vruchten).
- malifórmis* van *Malus* (Rosaceae) en Lat. *forma*, gedaante: appelvormig (h.b.o. de vruchten) (zie ook H. J. VENEMA, Meded. Arboretum, II, p. 11, 1936).
- Margarétta* naar den doopnaam van Mevr. J. O. WILCOX te Ashe County, N.-Carolina.
- margináta* van Lat. *margo*, rand: met een rand van andere kleur (h.b.o. de bloemen).
- maroccána*: afkomstig uit Marokko, Marokkaansch.
- Masékii* naar VICTOR MAŠEK (Maschek), die jaren lang directeur was van het vorstelijk park van Sichrow en in 1895 de kweekkerij van de fa KOPSELT & Co te Turnau (Bohemen) overnam, waar hij dezen Cr. uit zaad verkreeg.
- máxima* overtr. trap van Lat. *magnus*, groot: zeer groot (h.b.o. de bladeren en den habitus).

Maximowiczii naar CARL JOHANN MAXIMOWICZ (1827-1891), conservator van den botanischen tuin te St Petersburg, die voor botanische doeleinden O.-Azië en Japan bereisde en vele publicaties over de flora dezer gebieden schreef.

media van Lat. *medius*, middelste: het midden houdend (nl. tusschen *Cr. monogyna* en *oxyacantha*).

melanocarpa van Gr. *melas*, zwart en *karpos*, vrucht: met zwarte vruchten.

mespilifolia van *Mespilus* (Rosaceae) en Lat. *folium*, blad: met bladeren als die van een *Mespilus*.

microphylla van Gr. *mikros*, klein en *phullon*, blad: kleinbladig.

minor verkl. trap van Lat. *parvus*, klein: kleiner (dan gewoonlijk) (h.b.o. de vruchten).

missouriensis: uit Missouri, U.S.A.

mollis (Lat.): zacht (h.b.o. de bladbehaaring).

monogyna van Gr. *monos*, eenig, alleen en *gunè*, vrouw: met 1 vruchtbeginsel of 1 stijl.

múltiplex van Lat. *multus*, veel en *plicare*, vouwen: veelvoudig, „dubbel” (h.b.o. de bloemen).

mutabilis van Lat. *mutare*, veranderen: veranderlijk (h.b.o. de bloemkleur).

neapolitana van Gr. *Neapolis* (*neos*, nieuw, *polis*, stad), Napels: napolitaansch.

nemoralis van Lat. *nemus*, bosch: in bosschen groeiend.

nepalensis: afkomstig van Nepal, een koninkrijk aan den Z.-voet van het Himalaya-gebergte.

nigra van Lat. *niger*, zwart (h.b.o. de vruchten).

nitida van Lat. *nitidus*, glanzend (h.b.o. de bladeren).

nivea van Lat. *nix*, sneeuw: sneeuwwit (h.b.o. de bladeren in den jeugd).

nova van Lat. *novus*: nieuw (h.b.o. de variëteit).

obtusata van Lat. *obtusare*, stomp maken: afgestompt (h.b.o. de bladlobben).

odoratus van Lat. *odor*, geur: welriekend (h.b.o. de bloemen).

odoratissima overtr. trap van Lat. *odoratus*, welriekend: zeer welriekend.

olivaeformis van Lat. *oliva*, olijf en *forma*, gedaante: olijfvormig (h.b.o. de vruchten).

Oliveriana (beter: Olivieriana) naar GUILLAUME ANTOINE OLIVIER (1756-1814), die tezamen met BRUGIÈRES van 1794-1798 den Orient bereisde tot Perzië, waarbij hij een groot aantal planten verzamelde, die hij naar Frankrijk overbracht, waaronder dezen *Crataegus*.

opulens (Lat.): schitterend, glanzend (h. b. o. de glimmende takken, doornen en winterknoppen).

opulifolia van *Opulus*, oude Lat. naam voor *Acer campestre*, tegenwoordige soortnaam van de Geldersche Roos (*Viburnum Opulus* L.) en *folium*, blad: met bladeren als die van de Geldersche Roos.

orientalis van Lat. *oriens*, de opgaande zon, het oosten: oostelijk (h.b.o. de vindplaats).

ovalifolia van Lat. *ovalis*, ovaal en *folium*, blad: met ovale bladeren.

Oxyacantha van Gr. *oxus*, scherp en *akantha*, doorn: scherp gedoorned.

oxyacanthoides van Gr. *oxyacantha* en uitg. *-ides*, die een gelijkenis uitdrukt: gelijkend op *Cr. Oxyacantha*.

parviflora van Lat. *parvus*, klein en *flos*, bloem: met kleine bloemen.

parvifolia van Lat. *parvus*, klein en *folium*, blad: met kleine bladeren.

pastorum van Lat. *pastus*, weide: in weiden groeiend (h.b.o. de standplaats).

Pavii, zie WILLIAM PAUL.

pectinata van Lat. *pecten*, kam: voorzien van een kam, kamvormig (h.b.o. het blad, event. de lobben, waarbij de insnijdingen ongeveer loodrecht op de nerf staan).

pedicellata van Lat. *pedicellus* (verkl. w. van *pes*, voet), steel van bloem of vrucht: gesteeld (h.b.o. de dunte van deze stelen).

pendula van Lat. *pendere*, hangen: hangend (h.b.o. den habitus).

pendula vera: als voren; *vera* van Lat. *verus*, echt: de echte hangende (zie ook H. J. VENEMA, Meded. Arboretum II, p. 15, 1936).

pensylvánica (beter pennsylvania): afkomstig van Pennsylvania, N.-Amerika.

pentágyra van Gr. *pente*, vijf en *gunè*, vrouw: met 5 vrouwelijke organen, met 5 stijlen.

pentándra van Gr. *pente*, vijf en *anèr*, man: met 5 manlijke organen, met 5 meeldraden.

peoriénsis naar Peoria, een stad in Illinois, in de omgeving waarvan deze Cr. in 1897 ontdekt werd.

persistens van Lat. *persistere*, volharden: niet afvallend, blijvend (h.b.o. het blad, dat zonder verandering van kleur tot laat in den herfst blijft).

Phaenopyrum (oude geslachtsnaam van ROEMER voor Crataegus) van Gr. *fainein*, glanzen en Lat. *pyrum* (*pirum*), peer: glanzende peer (h.b.o. de vrucht).

pinnatifida van Lat. *pinnatus*, gevind en *findere*, splijten: vinspletig (h.b.o. op het blad).

pinnatíloba van Lat. *pinnatus*, gevind en *lobus*, lob: vinlobbig (h.b.o. het blad).

pinschow Duitse spelling van Pinczów, een plaats in Polen. Vermoedelijk kwam van deze plaats de Crataegus, die reeds vóór 1853 onder den naam Cr. Pinschow in het Arboretum van Sanssouci voorkwam en vandaar via het Arboretum van Muskau en dat van Segrez zijn weg naar de kweekers heeft gevonden.

pléna van Lat. *plenus*, vol: gevuld (h.b.o. de bloemen).

pléna álba alsvoren en Lat. *albus*, wit: met dubbele witte bloemen.

pléna rósea alsvoren en Lat. *roseus*, rozerood: met dubbele roode bloemen.

pollvéria naar Baron VON POLLWILLER, in wiens tuin J. BAUHIN in 1599 een Pirus ontdekte, dien hij den naam P. Pollwilleriana gaf, welke in 1771 door LINNAEUS P. Pollveria werd genoemd. Deze tuin was gelegen in den Boven-Elzas, het tegenwoordige Bollweiler, later bekend door de boomkwekerij van BAUMANN (zie ook H. J. VENEMA, Meded. Arboretum, II, p. 13 en 18, 1936).

polyántha van Gr. *potus*, veel en *anthos*, bloem: veelbloemig.

populifólia van *Populus* (Salicaceae) en Lat. *folium*, blad: met bladeren als die van een Populus.

praecóqua vrouwelijke vorm van *praecox* (zie aldaar).

praecox van Lat. *prae*, vóór en *coquere*, tot rijpheid brengen: vóór het ontluiken der bladeren bloeiend.

Pringlei (foutief Springley) naar CYRUS GUERSNEY PRINGLE (1838-1911), die de plant in 1877 vond bij Charlotte, Vermont. PRINGLE, aanvankelijk kweeker, was een der grootste verzamelaars van de wereld; zijn herbarium van 150.000 soorten is een deel van het herbarium van de Universiteit van Vermont, waaraan P. de laatste 10 jaren conservator was.

pruinósa van Lat. *pruina*, rijp: berijpt, met een waslaag overtoegen (h.b.o. de vruchten, die tot aan de rijpheid van een waslaag voorzien zijn).

prunifólia van *Prunus* (Rosaceae) en Lat. *folium*, blad: met bladeren als die van een Prunus.

prunoides van *Prunus* (Rosaceae) en Gr. uitgang *-ides*, die een gelijkenis uitdrukt: pruimachtig (h.b.o. de bladeren).

psílósa van Gr. *psilos*, kaal (h.b.o. de bloeiwijze van deze variëteit).

pteridifólia van Lat. *pteris*, varen en *folium*, blad: met varenachtige bladeren.

pubéscens van Lat. *pubescere*, geslachtsrijp worden: behaard (h.b.o. de wollige beharing van verschillende organen).

punctáta van Lat. *punctum*, stip: gestippeld (h.b.o. de vruchten).

púnicea van Gr. *phoinikeos*, een door de Phoeniciërs gevonden purperkleurige verfstof: purperrood (h.b.o. de bloemen).

purpúrea van Lat. *purpura*, purper: purperkleurig (h.b.o. de twijgen).

Pyracántha van Gr. *pur*, vuur en *akantha*, doorn: Vuurdoorn (h.b.o. de vuurroode vruchten).

pyramidális van Lat. *pyramis*, pyramide: pyramidaal (h.b.o. den habitus en is foutief gebruikt voor *stricta*).

pyracanthifólia van *Pyracantha* (Rosaceae) en Lat. *folium*, blad: met bladeren als die

- van een Vuurdoorn.
- pyrifolia* (pirifolia) van Lat. *pirum*, pereboom en *folium*, blad: met bladeren als die van een pereboom.
- pyriformis* (piriformis) van Lat. *pirum*, peer en *forma*, gedaante: peervormig (h.b.o. de vrucht).
- quercifolia* van *Quercus* (Fagaceae) en Lat. *folium*, blad: met bladeren als die van een eik.
- racemosa* van Lat. *racemus*, tros: met tot trossen vereenigde bloemen.
- ramulis aureis* van Lat. *ramulus* (verkl. w. van *ramus*, tak) en *aureus*, van goud: met goudgele twijgen.
- ramulis pendulis* alsvoren en *pendulus*, hangend: met hangende twijgen.
- rivularis* van Lat. *rivulus* (verkl. w. van *rivus*, beek): aan beekjes groeiend (h.b.o. de standplaats, aan water in het Oregon-gebied).
- Robesoniana* naar wijlen WILLIAM ROBESON, op wiens landgoed te Lenox de boom omstreeks 1860 werd gevonden en die hem deed overbrengen naar zijn tuin te Boston, U.S.A.
- rosea plena*, zie plena rosea.
- roseo pleno*, zie plena rosea.
- rotundifolia* van Lat. *rotundus*, rond en *folium*, blad: met ronde bladeren.
- rubrifolia* van Lat. *ruber*, rood en *folium*, blad: roodbladig.
- rubrinervis* van Lat. *ruber*, rood en *nervus*, nerf: met roode nerven (h.b.o. het blad).
- salicifolia* van *Salix* (Salicaceae) en Lat. *folium*, blad: met bladeren als die van een *Salix*.
- saligna* van *Salix*, wilg: wilgachtig (h.b.o. den habitus).
- salisburiaefolia* van *Salisburia* (oude gesl. naam van Ginkgo), genoemd naar R. A. SALISBURY (1761-1829), Engelsch botanicus en een der stichters van de Royal Horticultural Society en *folium*, blad: met bladeren als die van een Ginkgo.
- sanguinea* van Lat. *sanguis*, bloed: bloedrood (h.b.o. de vruchten).
- Sargenti* naar CHARLES SPRAGUE SARGENT (1841-1927), directeur van het Arnold Arboretum, schrijver van o.a. *The Sylva of North America*, die tezamen met CANBY dezen *Crataegus* in 1899 vond in Georgia.
- scabrida* van Lat. *scaber*, schilferig: ruw (h.b.o. de bovenzijde van de bladeren).
- scarlatina* van Lat. *scarlatum*, scharlaken: scharlakenrood (h.b.o. de vruchten).
- Schraderiana* naar HEINRICH ADOLF SCHRADER (1767-1836), hoogleeraar in de plantkunde te Göttingen, schrijver van vele botanische publicaties, die de plant beschreef onder den naam *Cr. sanguinea*.
- Schroederi* naar JOHANN REINHARD SCHROEDER, hortulanus van den botanischen tuin te St Petersburg onder REGEL (omstreeks 1860), welke een variëteit van *Cr. sanguinea* naar SCHROEDER benoemde.
- semperflorens* van Lat. *semper*, altijd en *florere*, bloeien: steeds bloeiend.
- sempervirens* van Lat. *semper*, altijd en *virere*, groen zijn: altijd groen.
- sera* van Lat. *serus*, laat (h.b.o. de vruchten, die laat rijpen, in tegenstelling met die van *Cr. mollis*, waarmede *Cr. sera* vaak is verward).
- sertata* van Lat. *sertum*, krans: omkranst (h.b.o. de opvallende bracteeën van de bloemen in de bloeiwijze).
- Sesteriana* naar WILHELM SESTER, chef van de kweekerij der fa S. & J. RINZ te Frankfurt. GUMPPER te Stuttgart won deze donkerroode, dubbelbloemige variëteit uit zaad, de fa RINZ kocht den geheelen voorraad op en bracht ze in 1862 in den handel onder den naam *Cr. Oxyacantha Sesterianum*.
- sibirica* van Lat. *Sibiria*, Siberië: Siberisch.
- simplex* (Lat.): enkelvoudig (h.b.o. de bloemen).
- sinatica*: afkomstig van het gebergte Sinai.
- Smithii* naar GEORGE SMITH, een van de stichters in 1833 van het Delaware Institute of Science en meer dan 50 jaar president daarvan, die de plant in 1867 vond in

Pennsylvanië. Een exemplaar in zijn herbarium leidde in 1902 tot de wederontdekking er van door zijn zoon B. H. SMITH.

songárica (songorica, soongarica): afkomstig van Songarië, een landschap in Mantsoerije, Songarisch.

sorbifolia van *Sorbus* (Rosaceae) en Lat. *folium*, blad: met bladeren als die van een *Sorbus*.

spathulda van Lat. *spathula* (verkl. w. van *spatha*, spatel): spatelvormig (h.b.o. het blad).

spicáta van Lat. *spica*, aar: aren dragend (h.b.o. de bloeiwijze).

spina longissima van Lat. *spina*, doorn en overtr. trap van *longus*, lang: met zeer lange doornen.

spinosa van Lat. *spina*, doorn: sterk gedoorn.

spinosissima overtr. trap van Lat. *spinus*, gedoorn: zeer sterk gedoorn.

spissiflora van Lat. *spissus*, dicht open en *flos*, bloem: met de bloemen dicht open.

spissifolia van Lat. *spissus*, dicht open en *folium*, blad: met de bladeren dicht open.

spléndens van Lat. *splendere*, schitteren: schitterend (h.b.o. de glanzend groene bladeren).

stipulácea van Lat. *stipula*, steunblad: met blijvende steunbladen.

striáta van Lat. *stria*, gleuf, streep: gestreept (h.b.o. de bladtekening).

stricta van Lat. *stringere*, samentrekken: strak, stijf (h.b.o. den habitus, die overeenkomt met dien van den Italiaanschen populier).

submollis van Lat. *sub* (voorv. dat nabijheid uitdrukt) en *mollis*, zacht: gelijkende op de soort *mollis*.

suborbiculáda van Lat. *sub* (voorv. dat nabijheid uitdrukt, een beetje) en *orbiculatus*, cirkelrond: ongeveer cirkelvormig (h.b.o. het blad).

subvillósa van Lat. voorv. *sub* en *villosus*, bezet met lange, zachte haren: dun zacht-behaard.

SCHRADER'S naam *subvillosa* is in zooverre foutief, dat hij er mee heeft willen aanduiden, dat de bladeren aan de *onderzijde* viltig behaard zijn.

suc(c)ulénta van Lat. *sucus*, sap: saprijk (h.b.o. de vruchten).

suecica van Lat. *Suecia*, Zweden: Zweedsch.

tanacetifolia van *Tanacetum* (Compositae) en Lat. *folium*, blad: met bladeren als die van *T. vulgare*, Wormkruid.

tarda (Lat.): langzaam, laat (uit de oorspronkelijke beschrijving is niet na te gaan, waarop deze naam betrekking heeft).

Thayeri (foutief Thesii) genoemd door SARGENT naar den Hr en Mevr. JOHN E. THAYER uit Lancaster, uit erkentelijkheid voor hun hulp bij zijn *Crataegus*onderzoek.

tiliaefolia van *Tilia* (Tiliaceae) en Lat. *folium*, blad: met bladeren als die van een *Tilia*.

tomentósa van Lat. *tomentum* (eig. opvulling van matrassen, enz.), vilt: viltig behaard (h.b.o. de jonge takken).

torminális (foutief *terminalis*) van Lat. *tormina*, koliek: als geneesmiddel tegen koliek gebezigd (h.b.o. de vruchten).

tricolor van Lat. *tri-*, drie en *color*, kleur: driekleurig (h.b.o. het blad).

triflora van Lat. *tri-*, drie en *flos*, bloem: driebloemig.

triloba van Lat. *tri-*, drie en *lobus*, lob: drielobbig (h.b.o. het blad).

turbináta van Lat. *turbo*, tol: tolvormig (h.b.o. de vruchten).

umbraculífera van Lat. *umbraculum*, zonnescherm en *fero*, dragen: schermdragend.

uniflora van Lat. *unus*, één en *flos*, bloem: met alleenstaande bloemen.

urticifolia van *Urtica* (Urticaceae) en Lat. *folium*, blad: met bladeren als die van een *Urtica*.

variegátus zie *foliis variegatis*.

versicolor van Lat. *versare*, aan iets een wending geven en *color*, kleur: in verschillende kleur voorkomend (h.b.o. de bladeren).

villósa van Lat. *villus*, lang zacht haar: lang zacht behaard (h.b.o. het blad).

virginica: uit Virginia, N.-Amerika.

viridis (Lat.): groen (h.b.o. de bladeren, die in de beschrijving van LINNAEUS „aan beide zijden groen” genoemd worden, in tegenstelling met die van *Cr. coccinea*, waar de nerven aan de onderzijde bruin zijn.

Vóssii naar CORNELIS DE VOS (1806–1895), boomkweeker te Hazerswoude, die de variëteit won.

Vóssii bicolor van Lat. *bis*, dubbel en *color*, kleur: tweekleurig (h.b.o. de bloem van deze variëteit van *Cr. monogyna*: wit met rose meeldraden).

Wattidna naar GEORGE WATT, tijdgenoot, van 1873–1884 hoogleraar in de botanie aan de Universiteit van Calcutta.

William Paul naar W. PAUL (1814–1905), beroemd kweeker te Waltham Cross, die de plant op de Int. Tuinbouwtentoonstelling van 1866 inzond onder den naam „Paul's New Double Scarlet”.

Wilsoni naar ERNEST HENRY WILSON (1876–1930) plantenverzamelaar en na SARGENT's dood directeur van het Arnold Arboretum.

xanthocárpa van Gr. *xanthos*, geel en *karpos*, vrucht: met gele vruchten.

xanthocláda van Gr. *xanthos*, geel en *klados*, twijg: met gele twijgen.

yunnanénsis: afkomstig van Yunnan, prov. van Z.-China.

PLANTEN KOOPEN IS EEN ZAAK VAN VERTROUWEN

Onbetrouwbare planten hebben

o n z i c h t b a r e gebreken

In de bekende, zorgvuldig onderhouden

KWEEKERIJEN VAN DE FIRMA

FELIX & DIJKHUIS, BOSKOOP

vindt U alle benodigde plantensoorten in groote verscheidenheid en tegen matige prijzen. V r a a g t c a t a l o g u s.